

[...] το Χριστουγεννιάτικο τεύχος της *Νέας Εστίας* προχωρεί τώρα με λιγότερους δισταγμούς στο θρησκευτικό συναίσθημα όπως εμφανίζεται στη νέα ελληνική λογοτεχνία, πηγαίνει με σταθερότερο βήμα προς το θέμα που περίμενε τόσα χρόνια σαν ερώτημα και σα δοκιμασία. Στην Ελλάδα ο Χριστιανισμός έριξε βαθιές ρίζες. Αλλά και η θρησκευτική πίστη, στην απύθμενη γενικότητά της, δεν έλειψε εντελώς απ' την ελληνική ζωή. Ας δούμε, λοιπόν, πώς εκαρποφόρησαν στις συνειδήσεις των Ελλήνων λογοτεχνών. [...]

Νέα Εστία, Χριστούγεννα 1942, σ. 1

ΓΙΑ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

Ορίζοντας ως δεύτερο διάστημα τη χρονική περίοδο από το 1943 έως την αποχώρηση των Γερμανών (12/10/1944), οφείλομε να παρατηρήσουμε ότι παρά τις αντίξοες συνθήκες και την αύξηση των αντιστασιακών πράξεων που συνοδεύονταν με αντίστοιχη αύξηση των γερμανικών αγριότητων, ο εκδοτικός οργανισμός²¹⁷ που παρατηρείται το τελευταίο χρονικό διάστημα της Κατοχής φανέρωνε ότι η λογοτεχνία παρέμενε άθικτη και αυτή την περίοδο, ως ακίνδυνη δραστηριότητα. Η προσοχή τόσο των Γερμανών όσο και της δωσίλογης ελληνικής κυβέρνησης ήταν εστραμμένη κατά του κύριου εχθρού, που η δράση του είχε πάρει επικίνδυνες διαστάσεις και αποτελούσε απειλή σε πολιτικό και εθνικό πεδίο. Ωστόσο, έμμεσα, κατά ένα τρόπο τα σκληρά μέτρα έθιγαν και τη λογοτεχνία εξαιτίας των τεχνικών δυσκολιών που αναφύονταν, με συνέπεια να παρουσιάζονται ασυμφωνίες στην αναγραφόμενη χρονολογία των περιοδικών και στην πραγματικότη τους κυκλοφορία. Παρά ταύτα, ίσως επειδή οι γερμανικές προτεραιότητες είχαν επικεντρωθεί αλλού, στα διάφορα έντυπα, κυρίως περιοδικά, δημοσιεύονταν κείμενα που θα νόμιζε κανείς ότι ελέγχθηκαν πλημμελώς ή επιπόλαια από τους εγκάθετους της λογοκρισίας, οι οποίοι δεν ήταν και γερμανόδουλοι, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων που άλλωστε εργάζονταν σε πιο 'αποδοτικούς' χώρους. Εξ άλλου, στο κέντρο της Αθήνας, τη μόνη περιοχή της που με πρωτοφανή μέτρα έλεγχαν οι κατακτητές, η κίνηση των πολιτών φαινόταν να μην παρουσιάζει προβλήματα, παρά το ότι, με τολμηρές και επικίνδυνες διεισδύσεις αντιστασιακών, δολοφονήθηκαν τρία άτομα θεωρούμενα προδότες – κάποτε όχι πειστικά εξακριβωμένο.

Βρισκόμαστε ήδη σε μια χρονική στιγμή όπου ήταν αισθητή η πε-

217. Ο Γερμανός επιτετραμμένος, δόκτωρ Σβάρμπελ –τί να έγινε αυτή η ψυχή- χορηγούσε άφθονο χαρτί, κακής ποιότητας, πάντως χαρτί.

